

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра фінансового менеджменту та фондового ринку

Допущено до захисту
завідувач кафедри

_____ (прізвище, ініціали)

«_____» _____ 20 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА на здобуття освітнього ступеня
магістра зі спеціальності
072 “Фінанси, банківська справа та страхування”

за магістерською програмою професійного спрямування

«Фінансовий та страховий менеджмент»

на тему:

Кредитна політика банку та механізми її реалізації

Виконавець:

Студентка _____ Заочний
(факультет)

Корнута Юлія Олегівна
(прізвище, ім'я, по-батькові) /підпис/

Науковий керівник:

кандидат економічних наук, викладач
(науковий ступінь, вчене звання)

Андрєєва Яна Сергіївна
(прізвище, ім'я, по-батькові) /підпис/

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ КРЕДИТНОЇ ПОЛІТИКИ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ	6
1.1 Економічна сутність кредитної політики банку.....	6
1.2. Стратегічні цілі і фактори формування кредитної політики комерційного банку.....	10
1.3 Методи нівелювання кредитних ризиків, як елемент кредитної політики	22
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ТА ОЦІНКА МЕХАНІЗМУ РЕАЛІЗАЦІЇ КРЕДИТНОЇ ПОЛІТИКИ БАНКУ	27
2.1. Аналіз банківського кредитування та обсягів капіталу на прикладі ПАТ «АЛЬФА-БАНК».....	27
2.2. Аналіз структури та динаміки кредитного портфеля комерційного банку	34
2.3. Кредитний моніторинг та контроль якості кредитного портфелю, як елемент кредитної політики	39
РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТА ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ КРЕДИТНОЇ ПОЛІТИКИ В БАНКАХ	53
3.1 Дослідження бізнес-середовища в банківській сфері.....	53
3.2 Удосконалення організації кредитного процесу в банках	58
3.2. Напрями оптимізації кредитної політики банку	67
ВИСНОВКИ	77
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	83
ДОДАТКИ	90

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Надання кредитів є найпоширенішою операцією комерційних банків, яка, при цьому, надає їм можливість отримувати основну частину доходу. Проте, загальні тенденції сучасного розвитку кредитних операцій на вітчизняному ринку свідчать про значне згасання ролі банківського кредиту в забезпеченні виробничого сектора додатковими фінансовими ресурсами. Саме тому, одним із головних завдань банківських установ є доцільна розробка та впровадження кредитної політики. Кредитна політика повинна враховувати найважливіші елементи та принципи організації кредитного процесу в банку, визначати пріоритетні напрямки кредитування. Кредитна політика банку у мовах сьогодення – це частина філософії банківського бізнесу, яка визначає внутрішню банківську процедуру надання кредиту, моніторинг за кредитним портфелем, роботу із проблемними кредитами, управління кредитними ризиками. Враховуючи вищевказане, можемо визначити основну мету кредитної політики як досягнення комерційного зростання шляхом укріплення та підвищення надійності кредитного портфеля банку. Таким чином, зазначені тенденції обумовлюють виявлення напрямів удосконалення кредитної політики банків, що сприятиме активізації кредитного забезпечення реального сектору економіки та економічного розвитку банківської системи.

Огляд літератури з теми дослідження. У науковій економічній літературі багато праць присвячених дослідженню питань, що пов'язані з формування та використанням кредитної політики банку. Серед зарубіжних вчених виділимо: О. Антипов, М. Антонов, А. Ачкасов, Є. Валравен, Е. Долан, Р. Кемпбелл, А. Куліков, О. Лаврушин, К. Льюїс, Г. Панова, М. Пестель, П. Роуз, Дж. Сінкі, П. Хейне. Серед вітчизняних вчених-економістів слід виділити праці М. Алексеєнка, Ф. Бутинця, О. Васюренка, В. Глуценка, О. Дзюблюка, Г. Карчевої, Л. Ключко, О. Колодізева, В. Корнеєва, Н. Костіної, М. Крупки, О. Кириченка, Б. Луціва, В. Міщенко, А. Мороза, С.

Науменкової, П. Нікіфорова, О. Пернарівського, Л. Примостки, М. Савлука, І. Сала, С. Циганова, П. Чуба, Н. Шульги. Проте, пристосуванню кредитної політики банків до мінливих кризових умов економічного простору приділено недостатньо уваги. З цього випливає необхідність подальших наукових досліджень і розробок у створенні ефективного механізму формування та реалізації кредитної політики банку.

Мета і завдання досліджень. Метою даної дипломної роботи є обґрунтування теоретичних засад кредитної політики, виявлення перспектив розвитку та вдосконалення механізму реалізації кредитної політики в банках України.

Для досягнення поставленої мети передбачено постановку, формулювання і розв'язання наступних наукових та практичних завдань:

- розглянути сутність кредитної політики банку та обґрунтувати основні цілі її формування;
- розкрити основні методи зниження та моделювання кредитного ризику банку;
- визначити організаційні аспекти реалізації кредитної політики банку на реальному прикладі;
- проаналізувати структуру та динаміку кредитного портфеля банку в умовах сьогодення;
- обґрунтувати шляхи оптимізації кредитної політики комерційного банку в ринкових умовах.

Об'єкт і предмет дослідження. Об'єктом дослідження є процес кредитування у діяльності комерційного банку з урахуванням ризикованості.

Предметом дослідження є механізм реалізації кредитної політики банку на прикладі ПАТ «Альфа-Банк».

Методи дослідження. Теоретичною та методологічною основою дипломної роботи є загальнонаукові методи пізнання: діалектичного пізнання, наукової абстракції – для дослідження механізму реалізації кредитної політики банку; метод узагальнень та порівняльного аналізу – для

розкриття змісту понятійного апарату; графічний і табличний методи – для візуалізації результатів дослідження.

Інформаційна база роботи. Статистичну і фактологічну основу дослідження складають законодавчі та нормативно-правові акти з питань реалізації грошової політики, постанови та декрети Кабінету Міністрів України, нормативні документи Національного банку України, банківських установ. Монографічна література, наукові доповіді і періодика з досліджуваної проблематики, фінансові звіти вітчизняних комерційних банків; інформаційні ресурси мережі Інтернет.

Практичне значення роботи полягає у тому, що отримані результати можуть використовуватись банківськими установами в процесі вдосконалення кредитної політики і кредитних відносин з клієнтами.

Структура роботи. Дипломна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи складає 93 сторінок комп'ютерного тексту, у тому числі 8 таблиць, 9 рисунків, список використаних джерел з 69 найменувань.

ВИСНОВКИ

В у мовах сьогодення кредитування або кредитні операції займають вагому частину у структурі активних операцій банківських установ. Саме тому, правильно визначена кредитна політика повинна бути основою підвищення фінансових результатів діяльності банків.

Кредит – це система економічних відносин, що забезпечують перерозподіл коштів на засадах повернення і платності, створюючи умови неперервності усіх стадій суспільного відтворення. Важливість кредиту полягає у тому, що за його допомогою забезпечується безперервність кругообігу капіталу, обслуговується процес реалізації товарів, що вкрай необхідно в період становлення ринкових відносин.

Сукупність усіх позик, наданих банком з метою отримання доходу формують кредитний портфель банку. Основними цілями формування кредитного портфелю є: високий рівень доходу в поточному періоді; високий темп очікуваного доходу в майбутній довгостроковій перспективі; мінімізація рівня ризиків кредитного портфелю; дотримання необхідної ліквідності кредитного портфелю.

На формування кредитного портфеля вагомий вплив мають як зовнішні, так і внутрішні фактори. До внутрішніх пропонуємо відносити фактори, які залежать від розміру (величини) банківського капіталу; кредитної політики банку; досвіду і кваліфікації керівників та працівників банку; рівня дохідності та ризикованості здійснення різних напрямів діяльності банківською установою; вибору керівництвом банку секторів ринку для обслуговування.

Зовнішні фактори впливу на кредитний портфель банку потрібно досліджувати на рівні держави та банківської системи країни.

При формуванні кредитного портфеля комерційні банки повинні дотримуватися певних принципів. Існують загальні та спеціальні принципи побудови кредитного портфеля. До загальних принципи належать: законності, науковості, системності, плановості, конкретності, дохідності,

ліквідності, мінімізації ризиків. Спеціальні принципи класифікують за двома напрямками:

– принципи побудови системи управління кредитним портфелем (ієрархічності, функціональності, територіально-галузевого розміщення, норми керованості);

– принципи, що визначають процес здійснення управління кредитним портфелем (цілеспрямованості, головної ланки, відповідності, поєднання єдиноначальності та колегіальності, відповідальності посадових осіб за дії або бездіяльність, раціонального співвідношення цілей та способів їх досягнення з ресурсним забезпеченням).

Важливим завданням, що постає перед менеджерами банківських установ в сфері кредитування, є розробка ефективної кредитної політики. Кредитна політика формує цілі і пріоритети кредитної діяльності банку, засоби і методи їх реалізації, а також принципи і порядок організації кредитного процесу. Кредитна політика створює основу організації кредитної роботи банку відповідно до загальної стратегії його діяльності.

Організація управління кредитним портфелем банківської установи засновується на функціональному розмежуванні обов'язків персоналу кредитних відділів. Чіткий, правильний розподіл функцій між працівниками кредитних відділів сприяє досягненню високого професіоналізму, дозволяє не допустити небажаних помилок під час прийняття управлінських рішень, а також забезпечує перемогу у конкурентній боротьбі.

Кожен комерційний банк створює кредитний підрозділ з огляду на власний досвід, залежно від розміру банківської установи та кредитної політики. Одним із недоліків у побудові апарату управління кредитним портфелем комерційного банку є дублювання функцій. З одного боку здійснюється подвійний контроль, але з іншого цей самий фактор ускладнює процедуру.

Світова фінансова криза негативно відобразилася на діяльності комерційних банків України. Переважно це зумовлено збитковими

операціями у кредитній діяльності, де основними причинами є: збільшення частки проблемних кредитів у кредитних портфелях банківських установ, несвоєчасна сплата позичальниками мінімальних внесків та відсотків за надані кредити, а також залучення дорогих кредитів та нерентабельне їх розміщення. Ефективне проведення кредитного моніторингу сприятиме банківським установам своєчасно визначати негативні зміни у діяльності позичальників і вчасно вживати відповідних заходів щодо усунення небажаних наслідків. На нашу думку, під кредитним моніторингом слід розуміти систему безперервного прогнозування, спостереження та оцінювання кредитного портфеля банківської установи у цілому і, зокрема, по кожному виданому кредиту в умовах постійних змін кон'юнктури фінансового ринку.

Здійснення контролю за виданими кредитами необхідне для проведення ефективної програми кредитування комерційного банку. Особливо гостро постає питання удосконалення кредитного моніторингу та контролю якості кредитного портфеля у період виходу з кризи. Удосконаленню системи моніторингу кредитних операцій та підвищенню якості кредитного портфеля сприятиме: ретельний підбір кадрів; періодичне здійснення перевірки ефективності діючої системи мотивації працівників кредитних відділів та правильності критеріїв оцінки їх роботи; розробка і впровадження нового програмного забезпечення, що відповідає б необхідним обсягам інформації при проведенні кредитного моніторингу; проведення періодичної перевірки діяльності працівників кредитних відділів з метою виявлення недоліків, порушень та прорахунків банку.

Задоволення потреби у кредитах і забезпечення доступності кредитних ресурсів для різних категорій позичальників; досягнення збалансованості кредитної і ресурсної політики банку; зростання керованості банком; підвищення рівня економічності й ефективності здійснення кредитних операцій; зниження кредитних ризиків спричинює сутність оптимізації кредитного процесу в кредитних установах.

В широкому розумінні оптимізація кредитного процесу – це збалансування економічних схильностей країни, банків, виробничих фірм, інтегрованих господарських структур, сфер господарського комплексу, населення у формуванні і вживанні кредитних ресурсів. В вузькому ж розумінні оптимізація кредитного процесу в комерційних банках – природний синтез недопущення відмінностей від стратегічних задач їх діяльності і конкретних переваг кредитної політики; підняття рівня економічності здійснювання кредитних операцій; зниження кредитних небезпек; посилення мотивації працівників кредитних підрозділів установи; підвищення якості кредитного менеджменту.

Формування належного кредитного клімату є неодмінною умовою оптимізації кредитного процесу, тобто соціально-економічних, фінансових, нормативно-правових, політичних умов, що визначають якість кредитної інфраструктури, ефективність кредитування і ступінь можливих кредитних ризиків.

Оптимізація кредитного процесу включає оптимізацію: кредитного потенціалу, банківської кредитної політики, питомої ваги кредитного портфеля в структурі активів банку, переліку кредитних послуг, розподілу кредитних ресурсів, відсоткової кредитної ставки, організаційної структури банку, кредитної застави, механізмів страхування відповідальності за кредитним договором.

Без формування системи забезпечення безпеки кредитного процесу неможливе вдосконалення кредитного процесу в комерційному банку. Саме дана система має включати підсистеми нормативно-правового, фінансово-економічного, організаційно-управлінського, кадрового й інформаційно-аналітичного забезпечення.

Під безпекою кредитного процесу комерційного банку слід розуміти захищеність його загалом та всіх складових цього процесу зокрема від зовнішніх і внутрішніх загроз, що зумовлюється прийняттям управлінських рішень щодо формування, розподілу і використання кредитних ресурсів

відповідно до дотримання граничних значень індикаторів такої безпеки, які враховують ризики втрати банком ліквідності і платоспроможності.

Проаналізувавши показники, які впливають на організацію кредитного процесу, слід зазначити, що в сучасних умовах відбувається зростання розриву між наданими банками кредитами і залученими ними депозитами, а також зниження рівня забезпеченості наданих кредитів залученими депозитами; зниження частки кредитів у загальних активах банків; превалювання в структурі кредитів за секторами економіки кредитів нефінансовим корпораціям і домашнім господарствам; істотне зростання проблемної заборгованості. Зазначені тенденції були зумовлені неконтрольованою кредитною експансією вітчизняних банків, що відбувалася на фоні неадекватного зростання кредитної маси залучення депозитів з огляду на низький рівень добробуту переважної більшості суб'єктів господарювання, невідновленої належним чином 94 довіри населення до банківських установ, існуючої заборгованості за раніше отриманими кредитами, а також неналежним рівнем корпоративних фінансів, зумовлених зниженням ділової й інвестиційної активності в країні.

Актуальність проблеми управління кредитними ризиками для банків України в сучасних умовах пов'язана, насамперед, із ослабленням банківської системи країни через посилення негативного впливу світової фінансової кризи. Вона чітко продемонструвала низьку дієвість усталених механізмів виявлення та оцінювання кредитних ризиків, зумовила необхідність вироблення нових підходів щодо формування та реалізації банківськими установами кредитної політики.

З метою належної організації кредитного процесу банківськими установами, належна увага в сучасних умовах приділяється системі управління кредитними ризиками. Кредитний ризик у банківських установах контролюється, здебільшого, за допомогою таких інструментів, як індивідуальні нормативи кредитного ризику, процедури використання кредитних продуктів, оцінка кредитоспроможності позичальника, робота з

проблемною і сумнівною заборгованістю, диверсифікація кредитного портфеля, забезпечення кредитів, страхування, ціноутворення з урахуванням ризиків.

З метою підвищення ефективності кредитного процесу, банківським установам необхідно визначити стратегічні та тактичні напрями розвитку даного процесу, переглянути моделі кредитування шляхом розробки регламентів, положень і посадових інструкцій, внутрішніх стандартів і нормативів, систем управління якістю, зменшити кількість помилок при оформленні кредитної документації; посилити відповідальність банківських працівників за виконувану роботу; підвищити прозорість в організації кредитного процесу

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аналіз банківської діяльності : підручник / А. М. Герасимович, М. Д. Алексеєнко, І. М. Парасій-Вергуненко та ін. – К. : КНЕУ, 2005. – 599 с.
2. Антіпова Н.А. Вдосконалення ефективності кредитної політики банку як однієї з передумов конкурентоспроможності економіки / Н.А. Антіпова [Електронний ресурс] Режим доступу:<http://www.nbuv.gov.ua/>
3. Банківська енциклопедія / за ред. А.М. Мороза. – К.Ельтон, –1993. – 328 с.
4. Банківський менеджмент : навч. посібник / О. А. Кириченко, І. В. Гіленко, С. Л. Роголь та ін. За ред. О. А. Кириченко. – 3-е вид., переробл. і допов. – К. : Знання-прес, 2002. – 438 с.
5. Банківські операції: Підручник / За ред. д.е.н., проф. О.В. Дзюблюка. – Тернопіль: Вид-во ТНЕУ «Економічна думка», 2009. – 696 с.
6. Банковский портфель – 3 : Кн. менеджера по кредитам. Кн. менеджера по расчетам. Кн. менеджера по фондовым и трастовым операциям. Кн. банк. бухгалтера и аудитора / [О. Н. Антипова [и др.] ; отв. ред. : Ю. И. Коробов, Ю. Б. Рубин, В. И. Солдаткин] ; Промстройбанк России, Моск. междунар. ун-т бизнеса и информ. технологий, Ассоц. экон. вузов. – М. : Соминтэк, 1995. – 750 с.
7. Банковское дело: стратегическое руководство. – М. : Консалтбанкир, 1998. – 432 с.
8. Белоглазова Г. Н. Банковское дело. Организация деятельности коммерческого банка : учебник / Г. Н. Белоглазова, Л. П. Кроливецкая. – М. : Высшее образование, 2008. – 422 с.
9. Буковинський С.А. Фінансова криза в Україні: Фінансова вплив на розвиток економіки та деякі заходи з досягнення фінансової стабілізації / С. А. Буковинський // Фінанси України. – 2010. – №11. – С. 10–30.
10. Васюренко О. Оптимізаційне управління кредитним потенціалом банку / О.Васюренко, А.Маслова // Банківська справа. – 2011. – № 5. – С. 3–11.

11. Вдосконалення системи функціонування бюро кредитних історій: Основні рекомендації / Роберт Кірхнер, Рікардо Джуччі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [www.ier.com.ua / files](http://www.ier.com.ua/files).
12. Версаль Н. І. Теорія кредиту: навч. посіб. / Н. І. Версаль, Т. В. Дорошенко. – К. : Києво-Могилянська академія, 2007. – 483 с.
13. Владичин У.В. Банківське кредитування [Текст] / У.В. Владичин. – Київ: Атака, 2008. – 648 с.
14. Вовк В.Я. Кредитування і контроль: навч. посібн. / В.Я. Вовк, О.В. Хмеленко. – К.: Знання, 2008. – 463 с.
15. Вовчак О. Причини та наслідки впливу світової фінансової кризи на розвиток банківського і реального секторів економіки України / О. Вовчак, Н. Поляк // Вісник національного банку України. – 2009. – №9. – С. 22-25.
16. Вовчак О.Д. Кредит і банківська справа: підручник / О.Д. Вовчак. – К.: Знання, 2008. – 564 с.
17. Воробйов Ю. М. Кредитування суб`єктів підприємництва в економіці регіону: [монографія] / Ю. М. Воробйов, К. А. Срібна. – Сімферополь: Доля, 2008. – 224 с.
18. Говоруха С. Підходи до визначення поняття «кредитного портфелю» та аналіз його характеристик / С. Говоруха // Вісник Львівського університету. – 2008. – № 39. – С. 125-127.
19. Гуцал І.С. Дієвість кредитного механізму в економіці України: автореф. дис. д-ра екон. наук: 08.04.01 / І.С. Гуцал. – К.: Київський національний економічний ун-т, 2004. – 25 с. 4.
20. Джулай В. Удосконалення механізму фінансового моніторингу в банківській системі України / В. Джулай // Вісник КНТЕУ. – 2008. – №4. – С. 118- 124
21. Дзюблюк О.В. Механізм забезпечення якості кредитного портфеля й управління кредитним ризиком банку в період кризових явищ в економіці

- / О.В. Дзюблюк // Журнал європейської економіки. – 2010. – № 9. – С. 108–124.
22. Дмитренко М.Г. Кредитування і контроль: навчально-методичний посібник (у схемах і коментарях) / М.Г.Дмитренко, В.С. Потлатюк. – Кондор, 2005. – 296 с.
23. Довгоруk П. Методи оцінки кредитного ризику в банках // Інформаційний бюллетень МінстатУкраїни. – 1992, № 11-12, с. 24.ф
24. Загородній А. Словник банківських термінів (Банківська справа: термінологічний словник) / А. Загородній, О. Сліпущко, Г. Вознюк, Т. Смовженко. – К. : Аконіт, 2000. – 609 с.
25. Кабушкин С. Н. Управление банковским кредитным риском : учеб. пособие / С. Н. Кабушкин. – М. : Новое знание, 2004. – 336 с
26. Карбівничий І. В. Механізм формування та реалізації кредитної політики банку : дис. канд. екон. наук : 08.00.08 / І. В. Карбівничий. – Суми : [Б. В.], 2011. – 216 с.
27. Карбівничий І.В. Механізм формування та реалізації кредитної політики банку: автореф. дис. канд. економ. наук: 08.00.08 / І.В. Карбівничий. – Суми: Українська академія банківської справи НБУ, 2011. – 20 с.
28. Карчева Г. Т. Становлення та перспективи розвитку єдиної інформаційної системи “Реєстр позичальників” / Г. Т. Карчева // Вісник НБУ. – 2004. – №2. – С. 7-10.
29. Касьянова В. Ю. Кредитний портфель банків України в умовах економічної кризи / В. Ю. Касьянова, З. М. Карасьова // Наука й економіка. – 2010. – №3 (19). – С. 56-59.
30. Колісник М. К. Проблеми та перспективи функціонування бюро кредитних історій в Україні / М. К. Колісник, О. І. Кобилецька // Науковий вісник національного лісотехнічного університету України. – 2009. – Випуск 12.2. – С. 208–219.

31. Концепція стратегії кредитного ризику / В. Вітлінський, Г. Всликоіваненко, Я. Наконечний та ін. // Банківська справа. – 2000. – № 6. – С. 17-19.
32. Копейкин А. Б. Опыт создания кредитного бюро в Польше – некоторые рекомендации для России / А. Б. Копейкин, Н. С. Пастухова, Н. Н. Рогожина // Деньги и кредит. – 2003. – №4. – С. 59-63.
33. Коцовська Р.Р. Банківські операції: навчальний посібник / Р.Р. Коцовська, О.П. Павлишин, Л.М. Хміль – К.: НБУ. Ун-т банк. справи, 2010. – 456 с.
34. Краевая А. Кредитная история с нуля / А. Краевая // Банковская практика за рубежом. – 2007. – №7. – С. 68–71.
35. Кредитна політика як основний інструмент досягнення стратегічних цілей комерційного банку / Богданюк В. Д. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.science-community.org/node/1477>
36. Криклій О.А. Формування кредитної політики банку [Текст] / О.А. Криклій, О.В. Мірошниченко // Вісник Університету банківської справи НБУ.-2013.- №3.-С.165-171.
37. Луців Б. Л. Інвестиційний потенціал банківської системи України / Б. Л. Луців, Т. Б. Стечишин // Фінанси України. – 2009. – №9. – С. 67-77.
38. Любар О.О. Кредитна політика банків: види та моделі / О.О. Любар [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://masters.donntu.org>.
39. Мещеряков А. А. Організація діяльності комерційного банку: Навчальний посібник / А. А. Мещеряков. – К. : Центр навчальної л-ри, 2007. – 608 с.
40. Мещеряков А.А., Тарасюк К.С. Управління кредитним портфелем банку \ А.А. Мещеряков, К.С. Тарасюк // Вісник Дніпропетровського університету. Серія “Економіка”. – 2012. – Вип. 6(3). – С. 80-85.
41. Морсман Э. Кредитный департамент банка: организация эффективной работы / Э. Морсман: пер. с англ. – М. : Альпина Паблишер, 2003. – 257 с.
42. Новосельцева М.М. Формирование кредитной политики коммерческого банка: автореф. дис. канд. экон. наук: 08.00.10 / М.М. Новосельцева. – М.:

- Академия бюджета и казначейства Министерства финансов РФ, 2010. – 21 с.
43. Островська Н.Л. Теоретичні та практичні аспекти організації моніторингу кредитної політики в банку / Н.Л. Островська [Електронний ресурс]
Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/>
44. Павленко Т. С. Кредитная политика коммерческих банков и ее влияние на банковскую деятельность : автореф. дис. ... канд. экон. наук : 08.00.10 «Финансы, денежное обращение и кредит» / Т. С. Павленко. – Ростов-на-Дону, 2009. – 20 с.
45. Панова Г. С. Кредитная политика коммерческого банка / Г. С. Панова. – М. : ДИС, 1997. – 356 с.
46. Панова Г.С. Кредитная политика коммерческого банку во взаимоотношениях с начелением банка: автореф. дис. канд. экон. наук: 08.00.10 / Г.С. Панова. – М.: Финансовая академия при правительстве РФ., 1997. – 21 с.
47. Пещанская И. В. Организация деятельности коммерческого банка / И. В. Пещанская. – М. : КРОНОС, 2001. – 651 с
48. Підвищення ефективності взаємодії банківського і реального секторів економіки в умовах євроінтеграції та глобалізації. Монографія / За ред. д-ра экон. наук О.І.Барановського. – К.: УБС НБУ, 2010. – 482 с.
49. Пірог В. В. Оцінювання якості кредитного портфеля банків з урахуванням виконання економічних нормативів НБУ / В. В. Пірог // Науковий вісник НЛТУ України. – 2011. – Вип. 21.18. – С. 228–235.
50. Побоча К. П. Особливості моніторингу кредитних операцій комерційних банків / К. П. Побоча // Зовнішня торгівля: право та економіка. – 2009. – №4(45). – С. 68-73.
51. Подік С. М. Кредитна політика комерційного банку. Теорія і практика: навч. посіб. [для студ. вищих навч. закл.] / С. М. Подік. Львів. банк. ін-т Нац. банку України. – К.: ФАДА, ЛТД, 2007. – 254 с.

- 52.Примостка Л.О. “Фінансовий менеджмент банку” (2004) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://library.if.ua/books/92.html>
- 53.Про порядок регулювання діяльності банків в Україні : Інструкція, затверджена Постановою НБУ від 28.08.2001 р. № 368. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.zakon.rada.gov.ua.
- 54.Пытьева А. П. Кредитная политика как инструмент снижения уровня кредитного риска / А. П. Пытьева // Финансы, денежное обращение и кредит. – 2010. – № 12 (73). – С. 343–346.
- 55.Родичева Т. В. Кредитная политика коммерческих банков в условиях макроэкономической нестабильности : автореф. дис. ... канд. экон. наук : спец. 08.00.10 «Финансы, денежное обращение и кредит» / Т. В. Родичева. – М., 2009. – 22 с
- 56.Сайт асоціації українських банків [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://aub.org.ua/>
- 57.Сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.bank.gov.ua.
- 58.Сайт ПАТ “Альфа Банк” [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://alfabank.ua/>
- 59.Сало І.В. Формування та реалізація кредитної політики банку: монографія / І.В. Сало, І.В. Карбівничий. – Суми: Університетська книга, 2011. – 176 с.
- 60.Світ енциклопедії: Кредитна політика [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://gx3000.ru/finansovasisistema/kreditna-politika-banku.html>
- 61.Сидоренко В. А. Проблеми теорії і практики організації кредитного процесу в комерційних банках України : монографія / В. А. Сидоренко. – К. : УБС НБУ, 2011. – 195 с.
- 62.Сидоренко В. Передумови, детермінанти і складові оптимізації кредитного процесу в банківській сфері / В.Сидоренко // Вісник Університету банківської справи НБУ. – 2010. – № 2 (8). – С.175-181.

63. Сігайов А. До питання регулювання банківських ризиків // Економіка України. – 1998. – № 5. – С. 32
64. Сорока А.В. Кредитна політика банку як основа управління кредитним ризиком [Текст] / А.В.Сорока, А.Р.Колесникова // Молодий вчений.-2017.- №4(44).-С.769-772
65. Сухотеплий В. Фінансова криза та особливості динаміки структури активів банківської системи України / В. Сухотеплий // Вісник НБУ. – 2011. – № 10. – С. 96-100.
66. Терновская Е. П. Формирование кредитной политики коммерческого банка: проблемы, направления развития / Е. П. Терновская, М. М. Новосельцева // Финансовый журнал. – 2010. – № 2. – С. 119–128
67. Худа О. Механізм формування та реалізації кредитної політики банку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://libfor.com/index.php?newsid=1115>
68. Циганов С. А. Міжнародний досвід удосконалення механізму управління кредитним портфелем банку / С. А. Циганов, К. П. Побоча // Актуальні проблеми міжнародних відносин. – 2008. – Вип. 75. – Ч. 2. – С. 40-45.
69. Черкасов Б. Е. Финансовый анализ в коммерческом банке / Б. Е. Черкасов. – М. : ИНФРА-М, 2005. – 272 с